

III. Liikennekonttori.

Liikennekamreerin antama kertomus liikennekonttorin toiminnasta vuonna 1911 ¹⁾ oli seuraavaa sisällystä:

Konttorin maksettavaksi panemain, kaupungille tulevain maksujen koko määrä vuodelta 1911 oli Smk 1,189,353: 98, josta määrästä Smk 13,012: 41 oli työpalkkoja, joita oli kannettu vuoden varrella perustetun työkunnan antamasta avustuksesta liikennöitsijöille tulauksessa. Tuulaakia, liikenne- ja mittausmaksuja sekä makasiininvuokraa pantiin maksettavaksi Smk 1,176,341: 57, joten lisäännys edelliseen vuoteen verraten oli Smk 75,056: 02 eli 6.8 %. Tästä lisäännyksestä oli tuulaakia Smk 7,919: 85, liikennemaksuja Smk 69,310: 06 ja mittausmaksua Smk 296: 67, jota vastoin makasiininvuokra väheni Smk:lla 2,470: 56. Makasiininvuokran väheneminen johtui pääasiallisesti siitä, että laivaliike, jota vuonna 1910 jatkui talven umpeen, oli vuonna 1911 keskeytyneenä noin 2 1/2 kuukautta, jolloin tavara-vajatkkaan eivät olleet käytännössä.

Tulot.

Verrattuna 1911 vuoden budjetissa laskettuun edellä mainittujen kaupungille tulevain maksujen määrään osotti maksunpano lisäännystä Smk 56,841: 57.

Koko maksettavaksi pannusta määrästä, työpalkat siihen luetuina, tuli pääkonttorin osalle Smk 619,086: 20, haaraosaston I osalle Smk 341,429: 59 ja haaraosaston II osalle Smk 228,838: 19.

Haaraosastossa I maksettaviksi pantuihin määriin on luettu Smk 158,581: 56 yleisessä talletusvarastossa tullatuista tavaroista, Smk 133,638: 18 tullivarastoon pannuista tai sieltä otetuista tavaroista sekä Smk 49,209: 85 postitse saapuneista tavaroista.

Maksunpanokirjoja oli 108,039, joten lisäännys oli noin 7.0 % edelliseen vuoteen verraten. Näiden kirjain koko määrästä tuli pääkonttorin osalle 43,248, haarakonttorin I osalle 43,740 ja haaraosaston II osalle 21,051. Keskimääräinen maksu kutakin maksunpanokirjaa kohti oli pääkonttorissa Smk 14: 32, haaraosastossa I

¹⁾ Kertomukseen liitetyt taulukkotiedot ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1911.

kutakin yleisen talletusvaraston maksunpanokirjaa kohti Smk 14: 86, kutakin tullivaraston kirjaa kohti Smk 19: 46 ja kutakin posti-kirjaa kohti Smk 1: 84.

Postikirjain luku oli 24.1 % maksunpanokirjain koko luvusta, jota vastoin postikirjain nojalla maksettavaksi pantu rahamäärä oli ainoastaan 4.1 % koko maksettavaksi pannusta määrästä.

Talvipurjehduskauden aikainen liikennemaksujen alennus.

Vuonna 1911 on talvipurjehduskauden aikainen liikennemaksujen alennus vähentänyt kaupungin tuloja Smk 54,338: 12.

Ehdotuksessaan 1912 vuoden tulosäännöksi otti konttori uudestaan puheeksi kysymyksen tämän, konttorin mielestä tarkoituksettoman ja kaupungille tappiota tuottavan toimenpiteen lakkauttamisesta, vaikka konttorin vuonna 1910 tekemä saman suuntainen esitys oli jätetty huomioon ottamatta. Sekä vuonna 1896, jolloin yhä vieläkin voimassa olevaa alennusta päätettiin toistaiseksi suoda, että vuonna 1910, jolloin konttori teki esityksen tämän alennuksen poistamisesta, ratkaistiin tämä asia ylimalkaisten lausuntojen pohjalla, joiden paikkansa pitäväisyyttä ei ollut asiallisilla syillä perusteltu. Tällä kertaa on kaupunginvaltuusto kuitenkin rahatoimikamarin ehdotuksesta asettanut valiokunnan selvittämään tätä rahalliselta kannalta melko tärkeää kysymystä.

Paperin ja paperimassan maastavienti.

Paperia ja paperimassaa, jotka tavarat kaupunginvaltuuston toukokuun 28 päivänä 1907 tekemän päätöksen mukaan ovat vapautetut liikennemaksuista, on vuonna 1911 Helsingin kautta lähetetty maasta 23,510 tonnia, joten lisäännys edelliseen vuoteen verraten on 756 tonnia eli 3.3 %. Vuonna 1910 oli mainittujen tavaralajien maastavienti Helsingin kautta 9.5 % ja vuonna 1911 8.2 % näiden tavaralajien koko vientimäärästä. Tähän vientiin on ottanut osaa 38 paperitehdasta, puuhiomoa ja selluloosatehdasta edellisen vuoden 31 teollisuuslaitoksen sijasta.

Kaupungille tämän viennin liikennemaksujen poistamisesta vuonna 1911 koitunut tappio on arvioitavissa 32,000 markan vaiheille.

Kannanta.

Maksettavaksi pannuista määristä on vuoden varrella kertynyt Smk 1,161,210: 17 eli 97.5 % koko määrästä, työpalkatkin siihen luettuina. Edellisenä vuonna oli vastaava suhdeluku 96.7 %. Rästejä vuosilta 1907--10 oli joulukuun 31 päivänä 1911 Smk 4,466: 15 ja vuodelta 1911 (sittenkun Smk 273: 47 oli tileistä poistettu) Smk 27,870: 34, jota vastoin rästejä ainoastaan vuodelta 1910 oli mainitun vuoden päättyessä Smk 36,043: 86, ja kuitenkin oli maksettavaksi pantu määrä vuonna 1911, työpalkat lukuunotettuina, Smk 88,068: 43 suurempi 1910 vuoden maksumäärää.

Tavarain punnitseminen tullauksesta erillään.

Tavarain punnitsemista tullauksesta erillään toimittaa pyynnöstä liikennekonttorin alainen, valantehnyt vaakamestari. Vuonna 1911 on häntä käyttänyt 35 liikettä 18 ja 17 liikkeen sijasta vuo-

sina 1909 ja 1910, mikä osottaa tällaisen järjestelyn tarpeen alkavan käydä tuntuvammaksi. Mutta vaakamestarin punnitsemat tavaramäärät, joita hänen ensimmäisenä toimintavuotenaan oli 11,459 tonnia, vähenivät toisena vuonna 7,322 tonniin ja olivat vuonna 1911 ainoastaan 7,445 tonnia. Tässä on kuitenkin huomattava, että maissin ja ohrain tuonti vuonna 1909 oli tavattoman suuri, sillä ainoastaan näitä tavaralajeja punnittiin noin 4,000 tonnia enemmän kuin kunakin seuraavana vuonna. Vaakamestarin toiminnan valaisemiseksi vuosina 1909—11 mainitaan seuraavat tiedot:

	1909.	1910.	1911.
Vaakamestaria käyttäneitä liikkeenharjoittajia	18	17	35
Toimituksia			
a) isompain tavaramääräin punnitsemisia	43	65	67
b) pienten ” ” ”	27	14	101
Annettuja vaakatodistuksia	70	79	228
Työapulaisia	10	5	6
Päivätöitä	199	148	152

Punnitut tavaralajit olivat:

	1909.	1910.	1911.
Maissia	5,357 tonnia	2,279 tonnia	2,204 tonnia
Rukiita	406 ”	726 ”	982 ”
Ohria	2,496 ”	1,532 ”	1,204 ”
Pellavansiemeniä	629 ”	598 ”	601 ”
Rehukakkuja ja niiden jauhoja	945 ”	560 ”	1,139 ”
Kivihiliä	730 ”	593 ”	— ”
Koksia	130 ”	342 ”	— ”
Sekalaista	766 ”	692 ”	1,315 ”
Yhteensä	11,459 tonnia	7,322 tonnia	7,445 tonnia

Bruttotuloja	Smk 2,734: 03	Smk 2,176: 89	Smk 2,589: 34
Apulaisten palkkoja	” 1,734: 33	” 1,297: 22	” 1,174: 93
Vaakamestarin osuus	” 999: 70	” 879: 67	” 1,414: 41

Paitsi isompia tavaramääriä punnittiin pienempiäkin, tavallisesti vahingoittuneita kääröjä, kun oli saatava selville vahingon määrä. Paitsi tulo-osuutta on vaakamestarilla tammikuun 1 päivästä 1910 lähtien kaupungilta vuokratuloja 700 markkaa.

Edellä lausutusta käy selville, ettei tätä laitosta toistaiseksi käy voimassa pitäminen taksan mukaan kertyvillä maksuilla ja että sen toiminta vielä on liian vähäinen, jotta kaupunkia kävisi pitäminen velvollisena tekemään suurempia uhrauksia sen voimassa pitämiseksi.

Työkunta.

Kaupunginvaltuuston huhtikuun 25 päivänä 1911 tekemän päätöksen mukaan perustettiin työkunta liikennekonttorin johdossa antamaan liikkeenharjoittajille tarpeellista työapua erikoisen taksan mukaisesta korvauksesta tavaroita tullattaviksi pakkahuoneeseen pantaessa ja sieltä otettaessa sekä niinkään niitä purkaessa ja jälleen pakatessa. Työkunta aloitti toimintansa heinäkuun 1 päivänä. Työkunnan miehistön avun käyttäminen on vapaaehtoisen sopimuksen varassa, mutta kun kaupunki kerran on ottanut palvelukseen liikkeenharjoittajia, vaikkakin alalla, joka oikeastaan kuuluu tullilaitokselle, on sen pyrittävä suorittamaan tämä niin hyvin, että liikkeenharjoittajat huomaavat edulliseksi tullauksessa mikäli mahdollista käyttää työkunnan miehistöä, ja toistaiseksi onkin tämä työskennelty menestyksellä. Mutta toiselta puolen on työkunnan voimassapito kustannettava liikkeenharjoittajain suoritettavilla maksuilla, mikä työkunnan olemassaoloaikana on ollut mahdotonta, syystä että taksa on liian alhainen. Maksettavaksi pantu työpalkka oli ainoastaan 81,7 % työkunnan voimassapitokustannuksista. Jos työkunnan hyväksi luetaan korvaus pakkahuoneen puhtaanapidosta, joka oikeastaan ei myöskään ole kaupungin toimitettava, on kaupungin kärsimä tappio noin 8 % eli Smk 1,310: 84.

Tällainen on tulos siltä vuodenajalta, jolloin liike on suurin ja työaika pisin; tammi—huhtikuulla ovat olot vastamainitussa kohden paljon epäedullisemmat. Konttorin esityksen taksan korottamisesta on kaupunginvaltuusto jättänyt avonaiseksi 1912 vuoden loppuun.

Menot.

Menot, jotka liikennekonttorin 1911 vuoden menosäännössä oli laskettu 118,350 markaksi, olivat todellisuudessa Smk 115,671: 44. Säästynyt on siis Smk 2,678: 56. Jos menot jaetaan kutakin eri määrärahaa kohti, saadaan säästöiksi: palkkausmäärärahassa Smk 63: 99, tarverahain määrärahassa Smk 307: 89 sekä polttoaineita, valaistusta, vedenkulutusta ja kalustoa varten olevassa määrärahassa Smk 2,923: 38, jota vastoin mittaripalkkioita ja sähköhissien käyttökustannuksia varten olevat määrarahat on ylitetty, edellinen Smk:lla 484: 80 ja jälkimäinen Smk:lla 131: 90. Kun maksettavaksi pantu mittaussmaksu, joka on tarkoitettu korvaamaan mittaripalkkion, ylittää mainitun palkkion Smk:lla 52: 86, ei mittaripalkkiota varten olevan määrärahan ylitys vaikuta haitallisesti budjetin tasapainoon. Sähköhissien käyttökustannusten määrärahan ylitys johtuu siitä, että näiden hissien joka toinen vuosi toimitettavan katsastuksen kustannukset on pantu maksettaviksi liikennekonttorin määrärahasta, jota ei ollut edellytetty 1911 vuoden menosääntöä laadittaessa, koska rakennuskonttori kustantaa hissien korjauksen.